

HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC KỸ NĂNG SỐNG CHO TRẺ 5-6 TUỔI THEO TIẾP CẬN NĂNG LỰC TẠI CÁC TRƯỜNG MẦM NON QUẬN 11, THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

*LIFE SKILLS EDUCATION ACTIVITIES GIVE 5-6 YEAR OLDS ACCESS TO
COMPETENCY AT KINDERGARTENS IN DISTRICT 11, HO CHI MINH CITY*

HUỶNH THÚY HẰNG, *huynhthuyhang09091993@gmail.com*
HVCH Trường Đại học Trà Vinh

THÔNG TIN	TÓM TẮT
<p><i>Ngày nhận: 12/5/2023</i> <i>Ngày nhận lại: 27/5/2023</i> <i>Duyệt đăng: 26/6/2023</i> <i>Mã số: TCKH-S03T9-B04-2023</i> <i>ISSN: 2354 - 0788</i></p> <p>Từ khóa: <i>Kỹ năng sống, tiếp cận năng lực, mầm non.</i></p> <p>Key words: <i>Life skills, access to competencies, preschool.</i></p>	<p><i>Hướng tới việc nâng cao chất lượng quản lý giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi theo tiếp cận năng lực, giúp nhà quản lý phát huy được tính năng động, sáng tạo của giáo viên, gắn kết được vai trò của các lực lượng giáo dục trong việc tổ chức quản lý hoạt động hình thành kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi theo tiếp cận năng lực. Từ đó đáp ứng được các mục tiêu của chương trình giáo dục mầm non, nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện phẩm chất và năng lực cho trẻ nhằm đáp ứng những yêu cầu đổi mới giáo dục.</i></p> <p>ABSTRACT</p> <p><i>Aiming to improve the quality of management of life skills education for 5-6-year-old children according to the competency approach, helping managers promote the dynamism and creativity of teachers, linking the role of educational forces in organizing and managing life skills formation activities for 5-6-year-old children according to the competency approach. Thereby meeting the objectives of the preschool education program, improving the quality of comprehensive education quality and capacity for children to meet the requirements of educational innovation.</i></p>

1. Đặt vấn đề

Trẻ em ở độ tuổi dưới 6 tuổi là nhóm đối tượng dễ bị tổn thương và dễ gặp rủi ro thương tích do lứa tuổi này thường thể hiện bản tính hiếu động trong khi các em vẫn còn non nớt cả về thể chất lẫn tinh thần, chưa có sự hiểu biết về kỹ năng sống, chưa có kinh nghiệm trong phòng ngừa các tai nạn, rủi ro. Giáo dục để có kỹ năng

sống ngày càng được nhìn nhận là có sức mạnh vượt lên khỏi lời răn dạy đạo đức chi tiết đến mức hạn chế trong cách nhìn hoặc những vấn đề thuộc về tư cách công dân. Đây được xem là trung tâm của tất cả thành quả mà giáo viên và nhà trường tâm huyết có thể hy vọng đạt được thông qua việc dạy về giá trị, kỹ năng sống. Từ khung kỹ năng sống của Bộ Giáo dục và Đào tạo

và chuẩn đầu ra trẻ 5-6 tuổi; từ hoạt động chủ đạo của trẻ Mầm non (Bộ GD&ĐT, 2010); đặc điểm của bối cảnh hiện nay và dựa vào các quy định trong Công văn 463/BGD&ĐT-GDTEX về việc hướng dẫn triển khai thực hiện giáo dục kỹ năng sống tại các cơ sở giáo dục mầm non, giáo dục phổ thông và giáo dục thường xuyên của Bộ Giáo dục và Đào tạo (Bộ GD&ĐT, 2015); Điều lệ trường mầm non, ban hành kèm theo Quyết

định ban hành Điều lệ trường Mầm non (Bộ GD&ĐT, 2020).

2. Thực trạng hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5 - 6 tuổi theo tiếp cận năng lực tại các trường mầm non quận 11, thành phố Hồ Chí Minh

2.1. Thực trạng nhận thức về ý nghĩa hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi theo tiếp cận năng lực tại các trường Mầm non Quận 11, Thành phố Hồ Chí Minh

Bảng 1. Kết quả nhận thức về ý nghĩa hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi theo tiếp cận năng lực

TT	Nội dung	Cán bộ quản lý (%)					Giáo viên (%)					ĐTB	ĐLC
1	Là con đường thực hiện nhiệm vụ giáo dục trẻ theo yêu cầu đổi mới giáo dục mầm non trong bối cảnh hội nhập quốc tế và cơ chế thị trường	8,3	0	11,1	55,6	25,0	7,9	0	10,0	51,4	30,7	3,95	1,06
2	Tăng cường mối quan hệ giữa giáo viên và trẻ	5,6	0	8,3	47,2	38,9	7,1	0	3,6	51,4	37,9	4,13	1,01
3	Là một nhu cầu mang tính	5,6	0	13,9	41,7	38,9	7,1	0	9,3	36,4	47,1	4,15	1,07

TT	Nội dung	Cán bộ quản lý (%)					Giáo viên (%)					ĐTB	ĐLC
	thời sự của xã hội												
4	Là bước đầu tạo tiền đề cho sự phát triển của trẻ sau này	5,6	0	16,7	30,6	47,2	2,9	2,9	12,1	34,3	47,9	4,2	0,99
5	Giúp trẻ tự tin để đối mặt với những thử thách, trở ngại trong cuộc sống	5,6	0	11,1	41,7	41,7	2,9	2,9	8,6	41,4	44,3	4,2	0,94
6	Giúp trẻ nâng cao thể chất, trí tuệ và tăng khả năng tự duy cho trẻ	5,6	0	11,1	38,9	44,4	2,9	2,9	8,6	42,9	42,9	4,19	0,94
Điểm trung bình chung											4,14	1,0	

Qua bảng số liệu cho thấy đội ngũ cán bộ quản lý và giáo viên các trường Mầm non tại Quận 11, Thành phố Hồ Chí Minh đánh giá các ý nghĩa của hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi theo tiếp cận năng lực hiện tại đạt ở mức độ “Đồng ý” với điểm trung bình = 4,14, ĐLC = 1,0 ở cả 02 mặt ý nghĩa đối với trường mầm non và đối với trẻ mầm non.

Về mặt ý nghĩa đối với trường mầm non:

Đối với nhóm đội ngũ cán bộ quản lý đồng thuận cao với hai ý nghĩa “Tăng cường mối quan hệ giữa giáo viên và trẻ” và “là một nhu cầu mang tính thời sự của xã hội” với số lượng đánh giá từ mức “Đồng ý” đến “Rất đồng ý” chiếm tỷ lệ 94,4%. Còn ở ý nghĩa “là con đường thực hiện nhiệm vụ giáo dục trẻ theo yêu cầu đổi mới giáo dục mầm non trong bối cảnh hội nhập quốc tế và cơ chế thị

trường” có số lượng đánh giá từ mức “Đồng ý” đến “Rất đồng ý” chiếm tỷ lệ 91,7%.

Đánh giá từ phía nhóm đội ngũ giáo viên cũng tương đồng về ý kiến với tỷ lệ đồng thuận cao ở hai ý nghĩa “Tăng cường mối quan hệ giữa giáo viên và trẻ” và “là một nhu cầu mang tính thời sự của xã hội” với số lượng đánh giá từ mức “Đồng ý” đến “Rất đồng ý” chiếm tỷ lệ 92,9%. Còn ở ý nghĩa “là con đường thực hiện nhiệm vụ giáo dục trẻ theo yêu cầu đổi mới giáo dục mầm non trong bối cảnh hội nhập quốc tế và cơ chế thị trường” có số lượng đánh giá từ mức “Đồng ý” đến “Rất đồng ý” chiếm tỷ lệ 92,1%.

Từ đây có thể thấy được những ý nghĩa mang tính chất gần gũi như mối quan hệ giữa giáo viên và trẻ hay những tính chất thời sự để kêu gọi sự hỗ trợ tương tác từ các lực lượng trong và ngoài nhà trường mầm non nhận được nhiều sự quan tâm cũng như đồng thuận từ phía đội ngũ cán bộ quản lý cũng như giáo viên hơn so với ý nghĩa mang tính chất lâu dài như thực hiện nhiệm vụ giáo dục trẻ theo yêu cầu đổi mới giáo dục mầm non trong bối cảnh hội nhập quốc tế và cơ chế thị trường.

Phòng vấn sâu cán bộ quản lý của trường Mầm non 1 Quận 11, Thành phố Hồ Chí Minh. cán bộ quản lý cho rằng “Tất cả những ý nghĩa khảo sát đều mang ý nghĩa quan trọng đối với trường mầm non. Tuy nhiên ở ý nghĩa thứ nhất đối với quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi theo tiếp cận năng lực là con đường thực hiện nhiệm vụ giáo dục trẻ theo yêu cầu đổi mới giáo dục mầm non trong bối cảnh hội nhập quốc tế.

Về mặt ý nghĩa đối với trẻ mầm non: Đối với nhóm cán bộ quản lý có sự đồng thuận như nhau ở cả 03 mặt ý nghĩa của quản lý tổ chức hoạt động kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi theo tiếp cận năng lực đối với trẻ Mầm non “là bước

đầu tạo tiền đề cho sự phát triển của trẻ sau này”, “giúp trẻ tự tin để đối mặt với những thử thách, trở ngại trong cuộc sống” và “giúp trẻ nâng cao thể chất, trí tuệ và tăng khả năng tư duy cho trẻ” với số lượng đồng thuận từ mức đánh giá “Đồng ý” đến “Rất đồng ý” là 94,4%.

Còn đối với nhóm giáo viên có cũng có sự đồng thuận tương đồng ở cả 03 mặt ý nghĩa “là bước đầu tạo tiền đề cho sự phát triển của trẻ sau này”, “giúp trẻ tự tin để đối mặt với những thử thách, trở ngại trong cuộc sống” và “giúp trẻ nâng cao thể chất, trí tuệ và tăng khả năng tư duy cho trẻ” với số lượng đồng thuận từ mức đánh giá từ “Đồng ý” đến “Rất đồng ý” là 94,2%.

Có thể nhận thấy đội ngũ cán bộ quản lý và giáo viên đều có những nhận định tương đồng và đều đồng thuận với tỷ lệ cao về 03 ý nghĩa của quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi theo tiếp cận năng lực đối với trẻ mầm non (trên 94%).

Độ chênh lệch này không quá lớn giữa các ý nghĩa (ý nghĩa đối với trường mầm non có độ chênh lệch về số lượng đồng thuận giữa nhóm cán bộ quản lý và giáo viên là 0,4%, ý nghĩa đối với trẻ mầm non có độ chênh lệch về số lượng đồng thuận giữa nhóm cán bộ quản lý và giáo viên là 0,2%). Điều này chứng tỏ đội ngũ cán bộ quản lý và giáo viên các trường Mầm non trên địa bàn Quận 11, Thành phố Hồ Chí Minh đang có nhận thức khá tương đồng với nhau về các ý nghĩa của hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi theo tiếp cận năng lực tại các trường Mầm non Quận 11, Thành phố Hồ Chí Minh.

2.2. Thực trạng kết quả thực hiện mục tiêu hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi theo tiếp cận năng lực tại các trường Mầm non Quận 11, Thành phố Hồ Chí Minh

Bảng 2. Kết quả thực hiện mục tiêu hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi theo tiếp cận năng lực

TT	Nội dung	Cán bộ quản lý (%)					Giáo viên (%)					ĐTB	ĐLC
1	Giúp trẻ tham gia tương tác hiệu quả trong môi trường xã hội	8,3	0	11,1	41,7	38,9	2,1	3,6	7,1	44,3	42,9	4,18	0,94
2	Giúp nâng cao nhận thức cho trẻ	5,6	0	11,1	41,7	41,7	1,4	3,6	7,1	42,9	45,0	4,24	0,89
3	Giúp trẻ chuẩn bị sẵn sàng cho các tình huống có thể xảy ra trong cuộc sống	5,6	2,8	11,1	36,1	44,4	1,4	4,3	7,1	48,6	38,6	4,17	0,9
Điểm trung bình chung												4,2	0,91

Nhóm cán bộ quản lý có sự đánh giá về kết quả thực hiện mục tiêu tốt nhất ở mục tiêu “Giúp nâng cao nhận thức cho trẻ” với số lượng đánh giá từ mức “Trung bình” đến “Tốt” chiếm tỷ lệ 94,4%; mức “Yếu” và “Kém” chiếm tỷ lệ 5,6%. Xếp thứ 2 trong kết quả thực hiện mục tiêu là “giúp trẻ tham gia tương tác hiệu quả trong môi trường xã hội” với số lượng đánh giá từ mức “Trung bình” đến “Tốt” chiếm tỷ lệ 91,7%; mức “Yếu” và “Kém” chiếm tỷ lệ 8,3%. Và xếp hạng thấp nhất trong 03 mục tiêu được khảo sát là mục tiêu “giúp trẻ chuẩn bị sẵn sàng cho các tình huống có thể xảy ra trong cuộc sống” với số lượng đánh giá

từ mức “Trung bình” đến “Tốt” chiếm tỷ lệ 91,6%; mức “Yếu” và “Kém” chiếm tỷ lệ 8,4%.

Đối với nhóm giáo viên có sự khác biệt trong việc đánh giá các mục tiêu này. Xếp hạng cao nhất là mục tiêu “Giúp nâng cao nhận thức cho trẻ” với số lượng đánh giá từ mức “Trung bình” đến “Tốt” chiếm tỷ lệ 95%; mức “Yếu” và “Kém” chiếm tỷ lệ 5%. Còn ở hai mục tiêu “giúp trẻ tham gia tương tác hiệu quả trong môi trường xã hội” và “giúp trẻ chuẩn bị sẵn sàng cho các tình huống có thể xảy ra trong cuộc sống” có cùng số lượng đánh giá từ mức “Trung bình” đến “Tốt” chiếm tỷ lệ 94,3; mức “Yếu” và “Kém” chiếm tỷ lệ 5,7%. Mục tiêu “giúp trẻ tham gia tương tác hiệu quả trong

môi trường xã hội” có tỷ lệ đánh giá ở mức “Kém” cao hơn với 2,1% so với mục tiêu “giúp trẻ chuẩn bị sẵn sàng cho các tình huống có thể xảy ra trong cuộc sống”.

Độ chênh lệch này không quá lớn giữa mục tiêu xếp hạng thứ 1 và mục tiêu xếp hạng cuối với độ chênh lệch là 0,07 trên thang đánh giá 5, ĐLC = 0,91. Điều này chứng tỏ các

trường mầm non trên địa bàn Quận 11, Thành phố Hồ Chí Minh đang thực hiện “Tốt” các mục tiêu này và khá đồng đều giữa các trường.

2.3. Thực trạng kết quả thực hiện nội dung hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi theo tiếp cận năng lực tại các trường Mầm non Quận 11, Thành phố Hồ Chí Minh

Bảng 3. Kết quả thực trạng nội dung hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi theo tiếp cận năng lực

TT	Nội dung	Cán bộ quản lý (%)					Giáo viên (%)					ĐTB	ĐLC
		5,6	2,8	8,3	38,9	44,7	1,4	4,3	2,1	56,4	35,7		
1	Kỹ năng tự phục vụ	5,6	2,8	8,3	38,9	44,7	1,4	4,3	2,1	56,4	35,7	4,2	0,86
2	Kỹ năng tự bảo vệ bản thân (phòng tránh tai nạn thương tích)	5,6	2,8	11,1	36,1	44,4	1,4	4,3	9,3	61,4	23,6	4,03	0,86
3	Kỹ năng lịch sự lễ phép	5,6	0	11,1	36,1	47,2	1,4	3,6	2,9	49,3	42,9	4,27	0,86
4	Kỹ năng nhận thức	2,8	2,8	11,1	41,7	41,7	0,7	4,3	2,9	55,7	36,4	4,22	0,8
5	Kỹ năng hợp tác	2,8	2,8	13,9	38,9	41,7	0,7	4,3	10,0	61,4	23,6	4,05	0,8
6	Kỹ năng cảm nhận và thể hiện cảm xúc	2,8	2,8	13,9	27,8	52,8	0,7	4,3	10,0	53,6	31,4	4,14	0,84
7	Kỹ năng thích ứng trong môi trường xã hội	5,6	0	11,1	30,6	52,8	1,4	3,6	9,3	54,3	31,4	4,14	0,87
8	Kỹ năng sáng tạo	5,6	0	19,4	33,3	41,7	1,4	3,6	11,4	60,0	23,6	4,02	0,85
Điểm trung bình chung												4,13	0,84

Qua bảng số liệu cho thấy đội ngũ giáo viên và cán bộ quản lý đều đánh giá mức độ thực hiện nội dung giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi theo tiếp cận năng lực đạt ở mức Tốt ở tất cả 08 kỹ năng khảo sát với ĐTB từ 4,02 đến 4,27 (ĐTB = 4,13; ĐLC = 0,84). Điều

đó có nghĩa các nội dung giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi theo tiếp cận được khảo sát đã được thực hiện “tốt”. Đây là một tín hiệu tốt với việc giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi theo tiếp cận năng lực tại các trường Mầm non Quận 11, Thành phố Hồ Chí Minh.

Trong số các kỹ năng sống được khảo sát thì “Kỹ năng lịch sự lễ phép” được đánh giá cao nhất (ĐTB = 4,27; DLC = 0,86) với số lượng đánh giá từ “Trung bình” đến “Tốt” ở cán bộ quản lý là 94,4% và giáo viên là 95,1%. Điều này chứng tỏ Hiệu trưởng các trường mầm non đã có những hướng chỉ đạo đúng đắn về nội dung giáo dục kỹ năng lịch sự lễ phép cho trẻ. Đối với trẻ 5-6 tuổi thì đây là kỹ năng rất quan trọng đối với các em. Ở lứa tuổi 5-6 tuổi, trẻ bắt đầu cần có những kỹ năng nhất định để biết ứng xử và giao tiếp với mọi người trong gia đình, tại trường mầm non và bên ngoài xã hội theo đúng chuẩn mực. Kết quả phỏng vấn sâu các cán bộ quản lý và giáo viên tại các trường mầm non khảo sát đều thu được kết quả tương đồng với kết quả nghiên cứu định lượng nêu trên. Dưới đây là một số ý kiến cụ thể:

Phỏng vấn giáo viên trường Mầm non 10 Quận 11, Thành phố Hồ Chí Minh cho rằng “Một trong những kỹ năng quan trọng hàng đầu cần phải giáo dục cho trẻ 5-6 tuổi là kỹ năng giao tiếp lịch sự, lễ phép. Trẻ 5-6 tuổi là giai đoạn ngôn ngữ của trẻ đang phát triển mạnh mẽ và dần hoàn thiện, trẻ đang tạo lập và mở rộng thêm các mối quan hệ trong quan hệ bạn bè, người lớn”. Các ý kiến của những giáo viên, cán bộ quản lý tương đối thống nhất trong việc đánh giá mức độ kỹ năng này ở các em. Đây là kết quả của quá trình giáo dục tại nhà trường cũng như tại gia đình.

Tiếp đến là các kỹ năng xếp thứ 2 và thứ 3: kỹ năng nhận thức; kỹ năng tự phục vụ. Kỹ năng nhận thức có ĐTB là 4,22 (Số lượng đánh giá ở mức “Trung bình” đến “Tốt” ở cán bộ quản lý là 94,5% và giáo viên là 95%) và kỹ năng tự phục vụ có ĐTB là 4,2 (Số lượng đánh giá ở mức “Trung bình” đến “Tốt” ở cán bộ quản lý là 91,9% và giáo viên là 94,2%). Hai kỹ năng này cũng là hai kỹ năng vô cùng quan trọng mà lứa tuổi này trẻ bắt buộc phải có được. Trẻ 5-6 tuổi bắt đầu phải làm quen dần

với việc tiếp thu các kiến thức để có nền tảng vững chắc cho việc chuẩn bị bước qua một cấp học mới ở lớp 1. Mặt khác, đối với trẻ lứa tuổi này rất cần những kỹ năng phục vụ bản thân để có thể tự tin tham gia vào các hoạt động trong nhà trường với thầy cô, bạn bè cũng như bên ngoài xã hội. Có những kỹ năng này giúp trẻ tự bảo vệ và chăm sóc được bản thân của trẻ. Và trong trường hợp cần thiết có thể giúp đỡ những người xung quanh.

Trong số 8 kỹ năng được nghiên cứu thì “Kỹ năng sáng tạo” xếp thứ 8 với ĐTB = 4,02 (Số lượng đánh giá ở mức “Trung bình” đến “Tốt” ở cán bộ quản lý là 94,4% và giáo viên là 95%). Điều này chứng tỏ trẻ 5-6 tuổi còn hạn chế về kỹ năng sáng tạo. Sự sáng tạo của trẻ chỉ mới đạt được mức thực hiện dưới sự hướng dẫn của giáo viên hoặc người lớn, trẻ chưa thực sự tự mình sáng tạo hoặc hiện thực hóa được những sáng kiến của trẻ. Để khắc phục vấn đề này, nhà trường cần tăng cường các hoạt động nhằm khuyến khích khả năng sáng tạo của trẻ nhiều hơn nữa. Mặt khác, cán bộ quản lý cũng cần chỉ đạo sát sao và cụ thể hơn nhằm tạo cho trẻ đạt được tốt hơn những kỹ năng này để giúp trẻ ứng dụng một cách phù hợp vào cuộc sống của trẻ.

2.4. Thực trạng phương pháp hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi theo tiếp cận năng lực tại các trường Mầm non Quận 11, Thành phố Hồ Chí Minh

Qua bảng khảo sát, ý kiến của đội ngũ cán bộ quản lý và giáo viên về thực trạng thực hiện các phương pháp hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi theo tiếp cận năng lực tại các trường Mầm non Quận 11, Thành phố Hồ Chí Minh như sau: Đa số các ý kiến đều nhận định các nội dung này ở mức “Khá” (ĐTB = 3,8; DLC = 0,99).

Xếp hạng 1 là “Phương pháp luyện tập thường xuyên” với ĐTB = 3,88; DLC = 1,03 (Số lượng đánh giá từ mức “Trung bình” đến “Tốt” của cán bộ quản lý là 91,6, giáo viên là

92,1). Đây là phương pháp rất quan trọng và cần thiết trong việc giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi theo tiếp cận năng lực. Việc giúp trẻ học các kỹ năng sống cụ thể, vận dụng các

kỹ năng đó vào việc thực hiện các hoạt động tự phục vụ bản thân, hoạt động học tập, giao tiếp ứng xử thông qua việc luyện tập thường xuyên là vô cùng có ý nghĩa.

Bảng 4. Kết quả thực trạng phương pháp hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi theo tiếp cận năng lực

TT	Nội dung	Cán bộ quản lý (%)					Giáo viên (%)					ĐTB	ĐLC
1	Phương pháp mô hình mẫu	8,3	0	22,2	50,0	19,4	7,9	0	19,3	55,7	17,1	3,74	1,01
2	Phương pháp thuyết trình kết hợp với các phương pháp khác	5,6	2,8	25,0	50,0	16,7	6,4	1,4	22,9	53,6	15,7	3,7	0,97
3	Phương pháp động não	2,8	8,3	19,4	50,0	19,4	5,0	4,3	20,0	52,9	17,9	3,74	0,97
4	Phương pháp nghiên cứu tình huống	2,8	5,6	25,0	47,2	19,4	5,0	2,9	20,7	51,4	20,0	3,78	0,96
5	Phương pháp trò chơi	5,6	2,8	22,2	47,2	22,2	6,4	1,4	17,9	47,9	26,4	3,85	1,03
6	Phương pháp hoạt động nhóm	5,6	0	25,0	47,2	22,2	6,4	0	20,7	48,6	24,3	3,84	1,0
7	Phương pháp đóng vai	2,8	2,8	25,0	50,0	19,4	5,0	1,4	22,9	50,0	20,7	3,8	0,94
8	Phương pháp trải nghiệm/thực hành	5,6	2,8	25,0	44,4	22,2	6,4	1,4	21,4	48,6	22,1	3,78	1,02
9	Phương pháp khen chê	2,8	2,8	25,0	50,0	19,4	5,0	1,4	19,3	48,6	25,7	3,87	0,96
10	Phương pháp luyện tập thường xuyên	5,6	2,8	19,4	50,0	22,2	6,4	1,4	16,4	47,1	28,6	3,88	1,03
Điểm trung bình chung											3,8	0,99	

Xếp hạng 2 là “Phương pháp khen chê” với ĐTB = 3,87 (Số lượng đánh giá từ mức “Trung bình” đến “Tốt” của cán bộ quản lý là 94,4% và giáo viên là 93,6%). Xếp tiếp theo là hạng 3 là “Phương pháp trò chơi” với ĐTB = 3,85 (Số lượng đánh giá từ mức “Trung bình” đến “Tốt” của cán bộ quản lý là 91,6% và giáo viên là 92,2%). Phương pháp khen chê và phương pháp trò chơi là hai phương pháp có ý nghĩa đặc biệt quan trọng không chỉ đối với việc giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi theo tiếp cận năng lực mà còn quan trọng đối với tất cả những hoạt động khác của trẻ tại trường mầm non. Trong độ tuổi này trẻ đang dần hình thành nhân cách ổn định. Vì vậy, trẻ cần được nhắc nhở khi sai đồng thời khích lệ động viên khi trẻ làm đúng. Đây cũng chính là động lực cho sự phát triển cho trẻ. Còn vui chơi là hoạt động chủ đạo của trẻ ở độ tuổi mầm non. Đồ vật, đồ chơi trở thành đối tượng đầu tiên thu hút sự chú ý của trẻ, giúp trẻ tìm tòi, khám phá, nhờ đó trẻ phát triển mạnh về tâm lý và đặc biệt là trí tuệ. Điều quan trọng khi chơi trò chơi là nhờ lĩnh hội những hành động khi sử dụng đồ vật, đồ chơi, trẻ lĩnh hội được những quy tắc hành vi trong xã hội.

Xếp hạng thấp nhất trong bảng xếp hạng là “Phương pháp thuyết trình kết hợp với các phương pháp khác” với ĐTB = 3,7 (Số lượng đánh giá từ mức “Trung bình” đến “Tốt” của cán bộ quản lý là 91,7% và giáo viên là 92,2%). Số liệu cho thấy điều này hoàn toàn

phù hợp với sự phát triển tâm sinh lý của trẻ 5-6 tuổi nghĩa là trẻ có đặc điểm bất chước, làm theo hướng dẫn của người lớn. Do đó, giáo viên có thể sử dụng phương pháp thuyết trình kết hợp với các phương pháp khác khi giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi theo tiếp cận năng lực. Tuy nhiên, nếu giáo viên là người thuyết trình và trẻ tiếp nhận kiến thức một cách thụ động thì sẽ làm hạn chế đi tính sáng tạo của trẻ và trẻ không có nhiều cơ hội để trải nghiệm do phần lớn thời lượng học tập đã dành cho phần thuyết trình của giáo viên thay vì lấy trẻ làm trung tâm.

Qua phỏng vấn sâu cán bộ quản lý trường Mầm non Quận 11, Thành phố Hồ Chí Minh, cán bộ quản lý² cho rằng “Việc giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi theo tiếp cận năng lực không thể áp dụng một cách cứng nhắc một hay một vài phương pháp đã định sẵn từ đầu năm học. Mà các phương pháp được dùng để tổ chức giáo dục kỹ năng sống cần phải được sử dụng đa dạng và đồng bộ giữa các phương pháp giáo dục. Trong đó, rất cần tới việc sử dụng các phương pháp như trải nghiệm, luyện tập thường xuyên, trò chơi”. Do vậy, cán bộ quản lý và giáo viên cần phải sử dụng đa dạng các phương pháp giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi, việc lựa chọn các phương pháp giáo dục phù hợp với nội dung giáo dục và đặc điểm tâm lý lứa tuổi của trẻ sẽ giúp cho hiệu quả hoạt động giáo dục được nâng cao.

Bảng 5. Kết quả thực trạng hình thức hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi theo tiếp cận năng lực

TT	Nội dung	Cán bộ quản lý (%)					Giáo viên (%)					ĐTB	ĐLC
		5,6	2,8	13,9	27,8	50,0	1,4	5,7	3,6	45,0	44,3		
1	Giáo dục thụ động	5,6	2,8	13,9	27,8	50,0	1,4	5,7	3,6	45,0	44,3	4,23	0,93
2	Giáo dục tích cực	5,6	2,8	19,4	41,7	30,6	1,4	5,7	10,7	60,7	21,5	3,94	0,88
Điểm trung bình chung												4,09	0,91

Qua bảng khảo sát trên có thể thấy đợc ý kiến của đội ngũ cán bộ quản lý và giáo viên về thực trạng hình thức hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi theo tiếp cận năng lực tại các trường Mầm non Quận 11, Thành phố Hồ Chí Minh đều đánh giá kết quả thực trạng này ở mức “Tốt” với ĐTB = 4,09; ĐLC = 0,91. Từ mức đánh giá “Trung bình” đến “Tốt” ở cả hai nhóm cán bộ quản lý và giáo viên đều có số lượng đồng thuận tương đợng ở các nhóm. Ở nhóm cán bộ quản lý số lượng đồng thuận từ mức đánh giá “Trung bình” đến “Tốt” là 91,6% và nhóm giáo viên có số lượng đánh giá ở mức “Trung bình” đến “Tốt” là 92,9% ở cả hai hình thức “Giáo dục thụ động” và “Giáo dục tích cực”. Tuy nhiên khi so sánh ở mức “Khá” đến “Tốt” thì có sự khác biệt giữa hai hình thức. Cụ thể như sau: Đối với đánh giá từ nhóm cán bộ quản lý thì hình thức “Giáo dục thụ động” đợc đánh giá ở mức “Khá” đến “Tốt” với số lượng đồng thuận là 77,8% cao hơn so với hình thức “Giáo dục tích cực” với số lượng đồng thuận ở hai mức đánh giá này là 61,1%.

Đối với đánh giá từ nhóm giáo viên thì hình thức “Giáo dục thụ động” đợc đánh giá ở mức “Khá” đến “Tốt” với số lượng đồng thuận là 89,3% cao hơn so với hình thức “Giáo dục tích cực” với số lượng đồng thuận ở hai mức đánh giá này là 82,2%. Có thể thấy nếu xét tổng thể thì giữa hai hình thức “Giáo dục thụ động” và “Giáo dục tích cực” không có sự khác biệt quá lớn. Tuy nhiên, khi xét ở mức độ thực hiện “Khá” và “Tốt” thì hình thức “Giáo dục thụ động” đợc đánh giá có kết quả thực hiện tốt hơn hình thức “Giáo dục chủ động” ở cả hai nhóm cán bộ quản lý và giáo viên.

3. Một số biện pháp quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5 - 6 tuổi theo tiếp cận năng lực tại các trường mầm non Quận 11, thành phố Hồ Chí Minh

3.1. Nâng cao nhận thức cho cán bộ quản lý và giáo viên về tầm quan trọng của quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5 - 6 tuổi theo tiếp cận năng lực

Hiệu trưởng phân công cho Phó Hiệu trưởng chuyên môn và các tổ trưởng chuyên môn có kế hoạch bồi dưỡng thường xuyên theo năm học, có kế hoạch bồi dưỡng theo chuyên đề, ngắn hạn, sinh hoạt chuyên môn định kỳ, đột xuất, tạo điều kiện cho giáo viên tham gia học tập bồi dưỡng thường xuyên các chuyên đề cho cụm, Phòng và Sở Giáo dục và Đào tạo tổ chức để nâng cao trình độ chuyên môn, tay nghề cho đội ngũ.

Hiệu trưởng xây dựng kế hoạch phát triển trong ngắn hạn, trung hạn và dài hạn, lên kế hoạch cụ thể về thời gian cũng như nguồn kinh phí và nhân lực để nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ cho giáo viên đồng thời bồi dưỡng trình độ và nghiệp vụ quản lý cho cán bộ quản lý và các tổ trưởng chuyên môn tại đơn vị trường mình. Có tầm nhìn chiến lược trong việc quy hoạch đội ngũ cán bộ quản lý dự bị tạo nguồn nhân lực đầy đủ về trình độ, đạo đức và năng lực cho ngành theo từng giai đoạn.

Hiệu trưởng là người điều hành đồng thời sát cánh cùng đội ngũ cán bộ quản lý trong nhà trường tạo cơ hội cho đội ngũ giáo viên thể hiện khả năng và năng lực trong thực hiện nhiệm vụ đợc giao, thúc đẩy sự tích cực, hăng say và sự đam mê của giáo viên trong quá trình tổ chức hoạt động cho trẻ nói chung và hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5 - 6 tuổi theo tiếp cận năng lực nói riêng.

Nâng cao nhận thức cho đội ngũ cán bộ quản lý và giáo viên trong tổ chức hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5 - 6 tuổi theo tiếp cận năng lực phải có lộ trình và đợc phát triển dần theo tình hình thực tế tại đơn vị trường Mầm non.

Cần có sự liên kết chặt chẽ với các ban ngành, đoàn thể trong việc nâng cao nhận thức cho đội ngũ cán bộ quản lý và giáo viên về sự cần thiết phải quản lý tổ chức hoạt động giáo dục

kỹ năng sống cho trẻ 5 - 6 tuổi theo tiếp cận năng lực. Hiệu trưởng tham mưu tốt với lãnh đạo các Phòng, Sở, phối hợp tốt với chính quyền và quần chúng nhân dân tại địa phương, cha mẹ học sinh để việc nâng cao nhận thức có thêm bề rộng lẫn bề sâu. Đội ngũ cán bộ quản lý và giáo viên làm tốt công tác tuyên truyền trong đội ngũ đơn vị nhà trường mình, đến với cha mẹ học sinh trong công tác nâng cao nhận thức về các hoạt động nhằm nâng cao nhận thức của đội ngũ cán bộ quản lý và giáo viên trong vấn đề cần thiết và quan trọng cần quản lý tổ chức hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5 - 6 tuổi theo tiếp cận năng lực tại đơn vị các trường Mầm non.

3.2. Kế hoạch hóa tổ chức hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5 - 6 tuổi theo tiếp cận năng lực

Hiệu trưởng là người có nhiệm vụ xây dựng kế hoạch hoạt động nhà trường, kế hoạch năm học. Kế hoạch năm học tại đơn vị rất quan trọng vì nó thể hiện rõ từng chi tiết, cụ thể hóa chiến lược phát triển của đơn vị nhà trường. Điểm nổi bật của kế hoạch là sự kết nối liên tục giữa các năm học. Năm học sau rút kinh nghiệm các hạn chế và phát huy các ưu điểm của năm học trước đó làm thế mạnh nhà trường được phát huy, góp phần nâng cao năng lực của nhà trường, đưa nhà trường đến mục tiêu hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ được cấp trên cấp giao cho.

Hiệu trưởng, Phó Hiệu trưởng và các tổ trưởng chuyên môn cần thường xuyên quan tâm, bồi dưỡng việc xây dựng kế hoạch tổ chức hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5 - 6 tuổi theo tiếp cận năng lực một cách thật khoa học và hiệu quả. Đồng thời, tạo điều kiện cho giáo viên xây dựng tốt kế hoạch hoạt động của mình, có sự hướng dẫn, kiểm tra góp ý điều chỉnh kịp thời cho giáo viên góp phần nâng cao chất lượng xây dựng kế hoạch hiệu quả.

3.3. Tăng cường công tác tổ chức, chỉ đạo hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5 - 6 tuổi theo tiếp cận năng lực

Hiệu trưởng nắm bắt kịp thời các chỉ thị, chủ trương, chính sách, quy định của Nhà nước ban hành. Nắm chắc được các chế độ đãi ngộ, lương thưởng và các phụ cấp cho đội ngũ nhà trường khi thi hành hoạt động quản lý toàn diện hoạt động nhà trường.

Cán bộ quản lý và giáo viên cần nắm rõ các tiêu chí thực hành áp dụng quan điểm giáo dục lấy trẻ làm trung tâm, tiếp cận năng lực trẻ trong tổ chức hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5 - 6 tuổi, xác định mục đích, nội dung chơi trong kế hoạch giáo dục phù hợp với nhu cầu, khả năng của trẻ.

Có biện pháp hỗ trợ trẻ học và phát triển trong quá trình học tập, tạo môi trường thuận lợi, thiết kế, bố trí các góc, khu vực chơi đáp ứng việc khuyến khích trẻ học tập, tạo cho trẻ hứng thú, cảm giác thoải mái và an toàn.

Lắng nghe và hỗ trợ trẻ kịp thời khi cần thiết, khuyến khích trẻ đưa ra những quyết định hay lựa chọn theo khả năng, nhu cầu của bản thân trước và trong quá trình học tập.

Đầu tư tốt về giáo cụ, dụng cụ giáo dục với vật liệu đa dạng, hấp dẫn và phù hợp. Đơn vị nhà trường có một bộ phận kiểm tra và hỗ trợ việc sắp xếp đúng quy định, sắp xếp, trang trí không gian an toàn, hợp lý, thẩm mỹ, thân thiện và đảm bảo tính an toàn cho trẻ.

3.4. Đổi mới kiểm tra, đánh giá tổ chức hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5 - 6 tuổi theo tiếp cận năng lực

Hiệu trưởng xây dựng kế hoạch kiểm tra, đánh giá, xác định cụ thể từ khâu chuẩn bị với nhiều hình thức như trao đổi với từng cá nhân giáo viên, trao đổi với tập thể giáo viên để xem xét những vướng mắc tồn tại của giáo viên trong việc tổ chức hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5 - 6 tuổi theo tiếp cận năng lực, phân công đội ngũ cán bộ quản lý và các tổ trưởng chuyên môn cùng hỗ trợ vấn đề này, giáo viên giỏi kèm cặp những giáo viên mới còn thiếu kinh nghiệm. Dự họp tổ chuyên môn để nghe tâm tư, kinh nghiệm, thực lực của từng cá nhân giáo

viên. Kiểm tra thông qua kế hoạch tổ chức hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5 – 6 tuổi của cá nhân giáo viên. Việc kiểm tra là cần thiết nhưng kiểm tra trong sự nhẹ nhàng, nhịp điệu theo nề nếp, tránh hình thức qua loa, chung chung. Thăm lớp, dự giờ tổ chức hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5 - 6 tuổi theo tiếp cận năng lực của giáo viên.

4. Kết luận

Giáo dục kỹ năng sống và quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5 - 6 tuổi theo tiếp cận năng lực là vấn đề đặc biệt quan trọng trong bối cảnh đổi mới giáo dục hiện nay. Tuy nhiên, đứng trước thực trạng quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5 – 6 tuổi

theo tiếp cận năng lực ở một số trường mầm non Quận 11, thành phố Hồ Chí Minh như hiện nay, Hiệu trưởng các trường mầm non cần thực hiện đồng bộ, quyết liệt một số biện pháp như: Nâng cao nhận thức cho cán bộ quản lý và giáo viên về tầm quan trọng của quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5 - 6 tuổi theo tiếp cận năng lực; Kế hoạch hóa tổ chức hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5 - 6 tuổi theo tiếp cận năng lực; Tăng cường công tác tổ chức, chỉ đạo hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5 - 6 tuổi theo tiếp cận năng lực; Đổi mới kiểm tra, đánh giá tổ chức hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5 - 6 tuổi theo tiếp cận năng lực.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Bộ Giáo dục và Đào tạo (2010), Thông tư số 23/2010/TT-BGDĐT Ban hành quy định về *bộ chuẩn phát triển trẻ em năm tuổi*, Hà Nội.

Bộ Giáo dục và Đào tạo (2015), Công văn số 463/2015/BGDĐT-GDTrE của Bộ Giáo dục và Đào tạo - Giáo dục thường xuyên, *Về việc hướng dẫn triển khai thực hiện giáo dục kỹ năng sống tại các cơ sở giáo dục mầm non, giáo dục phổ thông và giáo dục thường xuyên*, Hà Nội.

Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), Thông tư số 52/2020/TT-BGDĐT Ban hành *Điều lệ trường mầm non*, Hà Nội.